

Az Erdőművelési Szakosztály rendezvénye a Zalaerdőnél

A Zalaerdő Zrt. működési területén, 2025. július 2–3. között kétnapos programon vettek részt az érdeklődő szakosztálytagok. A rendezvény résztvevői Zalabaksán találkoztak, ahol **Rosta Gyula** vezérigazgató köszöntőjével és rövid szakmai ismertetőjével vette kezdetét a program.

Erdeifenyő természetes felújítások

A Göcsej erdészeti tájban az erdeifenyő őshonos. A tájhasználatától függően a korábbi évszázadokban is jelen volt.

Az első napon a Lenti Erdészet területén különböző felújítási stádiumú erdeifenyő természetes felújításokat néztünk meg Kálócfa és Szilvagy község határárokban, **Iványi Tamás** erdészetigazgató és **Molnár György** erdőművelési ágazatvezető vezetésével.

A Lenti Erdészet által kezelt erdők egyharmada erdeifenyves, jellemzően lombeleggyel. Ennek megfelelően az erdészet évi 85 ezer m³-es fakitermeléséből e faj nagyjából felét adja. Már az 1950-es évek óta foglalkoznak az erdeifenyő állományok pásztás felújításával, az 1990-es évektől pedig folyamatosan alkalmazzák. Napjainkban a 70% feletti erdeifenyő elegyarányú erdőrészeket újítják fel ezzel a módszerrel. A természetes úton megjelenő lomb-elegyet pótlási igény esetén további lombos fajokkal erősítik.

A pásztás részvégvágásokat keletnyugati irányú, 30–50 méter széles pásztákban végzik. Az általában kétféleképpen, de legfeljebb négyévente kezdett újabb pásztákkal délről észak felé haladnak, hogy a fényigényes erdeifenyő újulatot a legkisebb árnyékhatás érje. Ezzel a vágásvezetéssel a pótlás jellemzően az utolsónak letermelt pásztára korlátozódik. A fakitermelést rövidfás munka-

rendszerben végzik, közelítésre és apríték alapanyag lehordására forwardert alkalmaznak. A fakitermelést követően, maghullás előtt, pásztás talaj-előkészítést végeznek.

Az erdeifenyő csemeték megmaradásához nélkülözhetetlen, hogy az első két évben gyommentes legyen a terület. E célra jellemzően légi kijuttatással, hosszú hatású talajherbicideket alkalmaznak. A gyomirtószerek kijuttatására a vegetációt megelőző, március-áprilisi időszak az ideális. A megjelenő szeder ellen glifozát tartalmú szerekkel védekeznek.

A vadkárok megelőzésére jellemzően keríteni szükséges a felújítással érintendő területet, ennek hiányában Cervacol Extra vadriasztószer használata szükséges.

A göcseji gyümölcskultúráról

Kovács Gyula országosan ismert erdész-pomológus vendéglátónk Pórszombatton, a Medes-hegyi gyűjteményében fogadta a társaságot. Érdekfeszítő előadásában megismerhettük a történelmi göcseji gyümölcsstermesztést és -felhasználást. Majd tágabb területre, a Kárpát-medencére vonatkozóan is sok érdekességet mesélt. Megismerkedhettünk a hagyományos gyümölcskészítéssel, úgymint aszálvánnyal, lekvárral, pálinkával, ecet.

1980-as években kezdte a gyűjtést, amihez sokan csatlakoztak, és mára a „Tündérkertek” létesítése önkéntes

mozgalommá vált. A gyűjtést elsősorban az erdészek karolták fel, az agráriumban többi ágazata nem érezte ezt a tevékenységet magáénak.

A további bővítéshez szükséges terület megvásárlása a helyi tulajdon- és földhasználati viszonyok, valamint a földvásárlás jogszabályi környezete miatt nehézségekbe ütközik. Különösen nagy probléma a gyümölcsfákban okozott vadkár.

A régi gyümölcsfajták közül a körte és az alma a legjelentősebb fajtagyűjteményében, amit elkülönítve Göcsej, Erdély, további tájfajták szerint ültetett/oltott. Körtehez, almához alanyként kizárólag vadalmát, vadkörte használnak. Csak körteből mintegy ezerháromezer fajta ismert a Kárpát-medencében. Előbbi Göcsejben mintegy négyszáz régi körtefajta van. A Medes-hegyi gyümölcsös több ezer régi magyar gyümölcsfajtát őriz. A vendéglátónk által generált mozgalomnak köszönhetően remény van rá, hogy ezek az őseink által szelektált, vegyszermentesen termesztendő fajták az utókor számára is megmaradjanak.

A második napot a Letenyei Erdészet területén töltöttük **Gyergvyák Lajos** erdészetigazgató és **Németh Gergely** erdőművelési műszaki vezető kalauzolásával.

Vétyemi Ősbükkös erdőrezervátum

Az erdőrezervátum Tormafölde 11D erdőrezervátum bejárásával jó keresztmetszetet kaptunk a tizenöt hektáros terület változatosságáról. Országos területfoglalásukhoz képest nem ok nélkül vannak a bükkösök túlereprezentálva az erdőrezervátum-hálózaton belül, hiszen közöttük található a legtöbb, ember által kevésbé bolygatott terület. Erre jó példa ez a kétszáz éves, 1984 óta gazdálkodással nem érintett erdőrezervátum. Itt a zalai átlaghoz képest kisebb vadnyomásnak köszönhetően az utódállomány is megtalálható. Az ERTI által 1962 óta vizsgált kísérleti terület adatok alapján az anyaállomány élő egyedeinek tőszáma folyamatosan egyre kevesebb, illetve mind a körlepősszeg, mind az élőfatömeg 180 éves kor körül kulminált, és azóta csökken.

Alkalmazkodás a klímaváltozáshoz

A délelőtti kánikulában, az erdőrezervátum esőbeállójának árnyékában kaptunk **Babics István** erdőművelési előadó kollégánktól terepi eszmefuttatást az erdőgazdálkodás klímaváltozást követő lehetőségeiről.

A klímaváltozást – ami az erdészek számára termőhelyváltozás – a hetvenes évektől tapasztalhatjuk. Ez a Kárpát-medencében magasabb hőmérsékletet, több szeles napot és kevesebb, vegetációs időszakban lehulló csapadékot jelent. Ez a változás kihat a lágyszárú és a fásszárú vegetációra is. Változik a gyomfajok összetétele, az intenzíven terjedő fajok egyre nagyobb területet foglalnak el.

Mivel a múltbeli változásokból nem lehet a jövőt pontosan megjósolni, nincs egyértelmű megoldás az alkalmazkodásra. Amit az erdészek tehetnek: arborétumok, fagyűjtemények létesítésével vizsgálni a fajok alkalmazkodóképességét, vízviszátartással növelni a páratartalmat, a mesterséges erdőfelújításban akár öntözéssel is segíteni a cseméték megmaradását – utóbbira jó példa az itt kikísérletezett csöves technológia, amivel a cserebogárpajor ellen is védekeznek –, csipkésposzka ellen rovar-

riasztó szerrel permetezni az erdőfelújításokat. A Zalaerdő Zrt. most is folytat kísérleteket keleti bükk, ibériai tölgy és magyar tölgy makkból nevelt csemétével. Felújítványásokban a szükséges pótlásokat bükkösökben is tölgygel végzik.

Lucfenyő utáni szerkezetátalakítás

A Kiscsehi 12F erdőrészletben egy lucfenyő utáni szerkezetátalakítást néztünk meg. A lucfenyőt több mint harminc éve, eredetileg a korábbi akácok átalakítása miatt ültették, vegetációs időszakban, burkolt gyökerű csemétével. Ám ennyi év után még mindig megjelenik az akác. A vágástakarítás, pásztás talaj-előkészítés után fészkes kocsánytalan tölgy makkvetést alkalmaztak, 2x2m-es hálózatra pedig keleti bükköt ültettek. Az esetleges további pótlást vadgyümölcsökkel, juharokkal tervezik elvégezni. A kánikula ellenére mind a tölgy makkvetés, mind a keleti bükk egyedei jó állapotban vannak.

Látogatás a Budafai Arborétumban

A Budafai Arborétum területe és a környező erdők a Zichy család birtokában voltak. Az itt található vadászkastély 1926-ban épült. Ekkor alakították ki a kis tavat is. 1954-ben kezdődött meg az arborétum kialakítása egyrészt közjóléti célból, másrészt azért, hogy elősegítse az ideghonos fajok meghonosítását. A parkban 132 féle tűlevelű és 88 féle lomblevelű faj található. A 2000-es évek eleji aszályos időjárás miatt a szűkárósítás az arborétum magvát károsító lucfenyvesben mintegy 10 hektáron a fák tömeges pusztulását okozta. Az arborétumban a Budafapuszta 1-es számú fűrés helyét emlékmű őrzi. 1937. február 9-én Magyarországon először itt kezdődött meg a földgázbányászat.

Köszönet a vendéglátóknak a kiváló program megszervezéséért és lebonyolításáért!

Urbán Pál elnök, OEE Erdőművelési Szakosztály

Az ártéri NATURA 2000 területek fenntartása Gemencen

Közel hatvan dél-dunántúli erdőgazdálkodási szakembernek mutatták be 2025. június 11-én a Gemenc Zrt. erdőmérnökei azokat az általuk alkalmazott, kíméletes módszereket, amelyeket a védett és az ártéri NATURA 2000 területek kezelésekor alkalmaznak. Az MTA Pécsi Területi Bizottsága részeként működő Erdészeti és Vadgazdálkodási Munkabizottság kihelyezett ülésén, terepi körülmények között, a Gemenci erdő keselyűsi területén az örökzöld-gazdálkodás és a tarvágásos üzemmód is a szakmai eszmecsere kiemelt témája volt.

„Az ártéri Natura 2000 jelölő élőhelyek fenntartásának módszerei a Gemenc Zrt. területén – távolodás a nagyterületű tarvágásos gazdálkodástól” címmel megtartott eseményen a helyszíni előadások során konkrét erdőrészletek bemutatásával szemléltették a gemenci szakemberek az erdőkezelési tapasztalataikat.

Egy 89 éve tarvágott, jelenleg Natura 2000-es magyar kőris főfafajú ártéri ligeterdőben mutatta be *Lajos János*, a Gemenc Zrt. erdőgazdálkodási és természetvédelmi osztályvezetője az örökzöld-gazdálkodásra való áttérés előremutató terveit és várható kockázatait, többletköltségeit.

Fodermayer Vilmos, a Gemenc Zrt. vezérigazgató-helyettese egy 13 hektárnál nagyobb egybefüggő területen 91 éve tarvágott erdőben szemléltette a keményfás ártéri ligeterdők középer-

dős erdőkezelési módját. Azt mutatta be, hogy az idős őshonos kőrisek és tölgyek között a középkorú hazai nyár elegy fakitermelése és sarjztatása hogyan eredményezte és eredményezi most is az erdő többkorúvá válását. Előadásában kiemelte, hogy a vágásos gazdálkodás léptékének, területi kiterjedésének megváltoztatásával is lehet tenni az erdős jelölő élőhelyek fenntartásáért és a természetszerű erdőkép kialakulásáért.

„A fénnnyel és a természetes felújításhoz szükséges talajhőmérséklettel az alföldi ártéri tájban is számolni kell. A fény- és hőigényes hazai nyárasok sarjztatásához szükség van nyílt, alig árnyékos terekre, hogy az ideghonos özőnővények konkurenciáját ellensúlyozni tudja őshonos puhafás erdeink természetes újlata” – hangsúlyozta előadásában

Túri István, a Gemenc Zrt. Szekszárdi Erdészeti erdészeti vezetője.

A megjelent szakemberek meghallgatták *Mórocz Attilát*, a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság (DDNPI) természetvédelmi őrét is, aki tájékoztatta a résztvevőket a DDNPI és a Gemenc Zrt. együttműködésében 15 éve sikeresen működtetett madárvédelmi tevékenységről.

A jelen lévő szakemberek egyetértettek abban, hogy Gemenc összetett, érzékeny, ártéri ökológiai rendszer, amelyben az állatvilágra, így a védett madarak populációjára is és a növényvilágra, így az erdők egészségére is egyszerre hat a Duna vízjárása, az árvízi elöntések mennyisége és minősége, valamint a terület klímaváltozás miatti szárazodása.

Forrás: **Gemenc Zrt.**

